Kritische Gemeente IJmond
Oecumenische basisgemeente

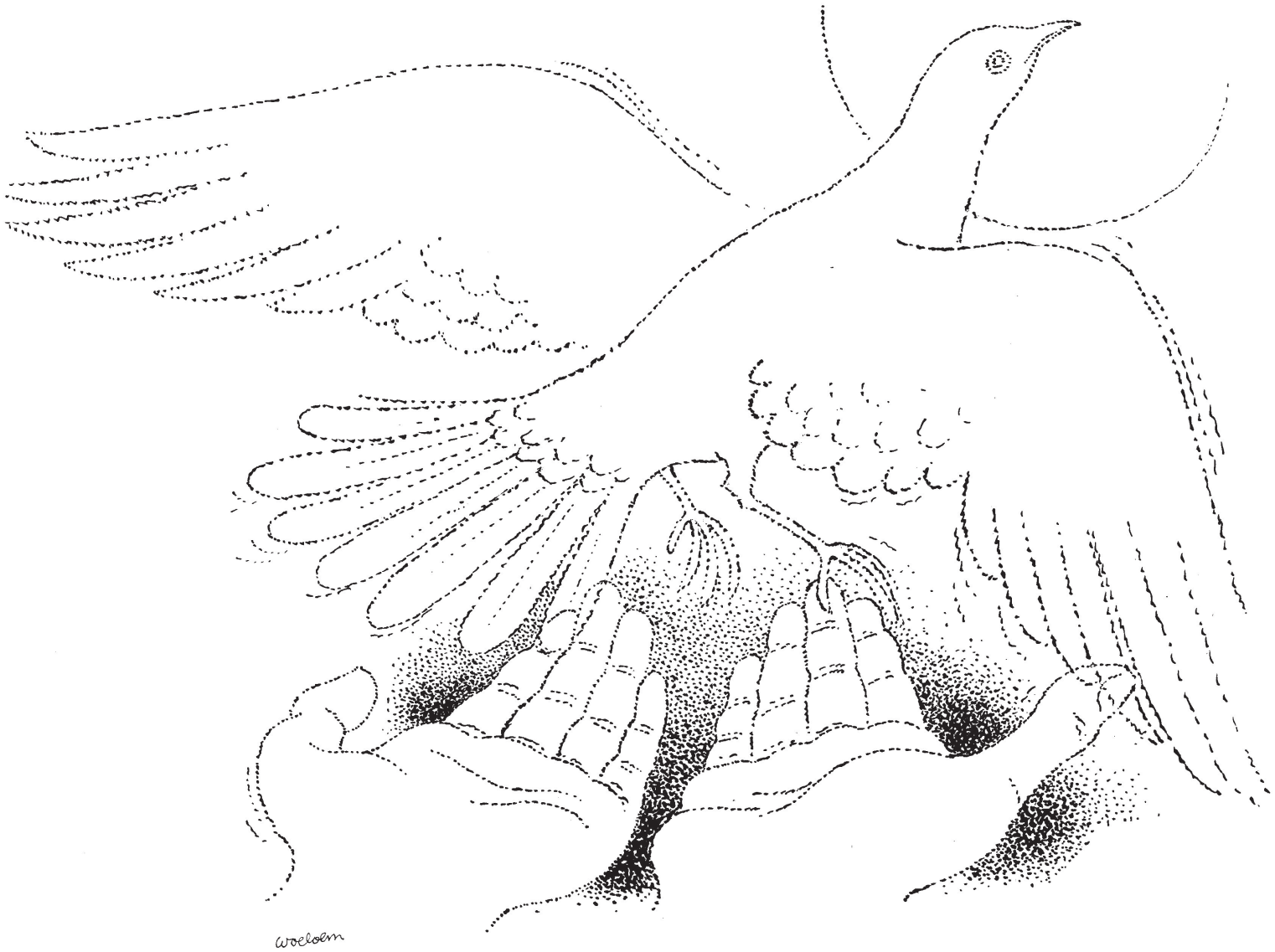

Dan komt de dag, dat wij lucht, water (en vurig) aarde en mens bevrijden.
Dan komt de dag, dan zal het zijn, alles voor allen.

51ste Jaargang nummer 7 **11 april 2020**

Kees' column

Kees' column

Corona, lieve columnverslinders, het SARS-CoV-2 virus (Ik verzin die namen niet). Een fenomeen dat in luttele maanden zo ongeveer de hele wereld heeft veroverd. We zouden het ook een kroonvirus kunnen noemen want het dankt haar naam aan de kroonvormige uitstulpseltjes aan de buitenkant waarmee het zich koppelt aan bepaalde cellen van een gastheer waarna het haar inhoud (erfelijk materiaal) in die cel injecteert. We mogen een virusdeeltje niet als levend organisme beschouwen, maar hier is de grens tussen leven en niet-leven behoorlijk vaag. Waar trek je die grens. Zeker is dat het niet aan spijsvertering of voortplanting doet, toch essentiële zaken voor levende organismen. En een gastheer zo ziek maken dat deze overlijdt is ook onhandig want zonder levende gastheer is een virus gedoemd te, tja te wat? Sterven kan een virus niet, want het is immers geen leven… Wat zou het nut eigenlijk zijn van zo'n virus. Het enige nuttige virus dat ik kan bedenken, kan zich voortbewegen met een soort zweepstaartje. Het zoekt een geschikte cel en is daarbij zeer kieskeurig. Als die cel gevonden is, stort het virus zijn erfelijk materiaal in die cel die zich daarbij heel anders gaat gedragen en zichzelf spontaan begint te klonen. Na een week of veertig perst het inmiddels fors gegroeide gezwel zich dan naar buiten en zet het op een brullen...

Kees

51e jaargang nr 7
11 april 2020

Inhoudsopgave

3 Ontmoeting 7 maart
Anneke van Tongeren
3 Oekraïne
Jarek Kubacki
5 Actualisering maartviering
6 Bijbelteksten
7 Toepsraak 14 maart
Bernadette Boom
8 75 Jaar bevrijd
Jan Tulp
9 Sobere maaltijd
Aad Hooreman
10 Van de pastoraatsgroep
Marjolijn Bartlema
11 Van de kerngroep
Corine Bart
11 Toespraak 11 april
Bernadette Boom
12 Beleefd en Aanbevolen
Henk Engel
13 De meeste mensen deugen
Arnold Vermeulen
14 Bericht Stem in de Stad
Paul Beerkens
15 Werken in tijden van Corona
INLIA

Colofon

De KGIJ
Is een oecumenische gemeente ontstaan uit de progressieve r.k. traditie van de jaren zeventig, waar tal van protestanten zich bij aansloten. Ze wil een christelijke gemeente zijn waar geloof en samenleving aan elkaar getoetst worden.

Het Bulletin
Is een informatieblad samengesteld voor en door leden van de KGIJ. Het Bulletin komt uit op de dag van de viering en is los te verkrijgen na de viering voor € 1,00 per stuk. Voor abonnees ligt hun exemplaar klaar of wordt op verzoek toegezonden.

Bijdragen voor het bulletin
Inleveren bij de redactie:
Kees de Boer,
Telefoon: 0251-247560 of 06-30213213.
E-mail: bulletin@kgij.nl

Uiterste inleverdatum
De zaterdag voor de datum van verschijnen, bij voorkeur via e-mail.

De redactie behoudt zich het recht voor, na overleg met de inzender/ster, om bijdragen niet te plaatsen als die naar haar oordeel niet passen binnen de doelstellingen van de KGIJ en het Bulletin.

Redactie
Judith Vleer
Daan Simoons
Kees de Boer
Bernadette Pilanen
Marieke Tromp

Ontwerp voorkant
Redactie Bulletin

Tekening kaft
Woeloem

KGIJ op internet
https://kgij.nl

Ontmoeting 7 maart

Anneke van Tongeren

In de ontmoeting van zaterdag 7 maart jl. stond het project van Jarek Kubacki in Ladantsy centraal, een klein dorp in het westen van Oekraïne.
Jarek vertelde de ontstellend lange historie van het land, waardoor mensen telkens 'opnieuw' moesten beginnen. Jarek noemde Oekraïne daarom: 'een land op rolletjes'. Tijdens het recente bezoek aan Ladantsy rond de jaarwisseling werkte hij er samen met Hans Croese van het Apostolisch Genootschap, die met zijn vakkennis als opticien veel mensen aan een goede bril kon helpen. Zij schetsten samen in de ontmoeting een beeld van het dorp, waar een jonge pastoor op alle fronten werkt aan verbetering en hulp zeer welkom is. We hoorden het veelstemmige koor van acht vrouwen, die sinds twee jaar samen zingen. Eind juni verblijven ze een aantal dagen in de IJmond, er komt vast een concert. Elders in dit bulletin (of het volgende) meer informatie over het project, dat onlangs is ondergebracht in een Stichting. Bij de koffie werd lang nagepraat onder anderen met leden van de Doopsgezinde Gemeente die ook bij de laatste Oekraïne-reis waren. De collecte was uiteraard voor het project. Voor wie er niet bij kon zijn en toch iets wil bijdragen: Rekeningnr. NL40INGB0000350052 t.n.v. Doopsgezinde Gemeente IJmond - Project Oekraïne
De twee gedichten die gelezen werden gingen over een opticien en over solidariteit.

Gedicht voor de opticien:

Ik gluur en tuur.
Ik staar, neem waar.
Ik observeer
en ik ontwaar
en registreer.
Ik speur en spied
en ik aanschouw.
Ik bezichtig, loer
en ik taxeer.
Ik inspecteer,
bekijk en gaap.
Ik constateer
en koekeloer.
Ik blik en kijk.

Maar ik zie niet wat ik wil.
Misschien behoef ik toch een bril?

Solidariteit

Cees van der Steen

Solidariteit is

Weggaan uit de mist van de
vanzelfsprekendheid
en het aureool van het goede gevoel
Protesteer tegen conformisme en
onmondigheid

Solidariteit is

Komen uit je binnenste de ander
tegemoet
in de erkenning van je menselijke
eenzaamheid
je leven beleven met zovelen
in de kwetsbaarheid van je bestaan
Met elkaar overleven!

Solidariteit is

Kritisch kijken naar de grenzen
van jezelf en van anderen
en stapje voor stapje deze wereld in
in deze tijd met deze mensen
elkaar dragen uit gebondenheid
en zo elkaars beperkingen overstijgen

Solidariteit is

meer dan ik
is jij en ik, zijn wij
ons gegeven

Oekraïne

Jarek Kubacki

Ik moet eerlijk zeggen dat het mij nog nooit zo zwaar is gevallen over ons Oekraïens project te schrijven als in deze dagen. De laatste reis naar Oekraïne die we, naast enkele leden van de Verenigde Doopsgezinde Gemeente IJmond, met een gezin uit Purmerend en een vriendin uit Lisse hebben ondernomen, ligt nog maar anderhalve maand terug. Maar wat voor een tijd was het! Plotseling werd alles wat niet bij je nieuwe dagorde van de crisistijd hoorde toch een beetje onwezenlijk. Maar misschien is het juist nu, wanneer onze wereld zo klein wordt, juist bijzonder belangrijk om de wat ruimere blik te behouden en mensen die inmiddels je vrienden zijn geworden, niet uit het oog te verliezen.
Ong. 2-2,5 jaar geleden is het Oekraïense avontuur voor ons begonnen. Ik kreeg een telefoontje van een studievriend van me die als priester naar Parijs gestuurd werd. Daar moest hij het pastoraal werk gaan doen. Op de Franse les leerde hij een jonge Oekraïense priester kennen die in dezelfde positie verkeerde. Ze raakten met elkaar bevriend. En nu wilde ze

samen Nederland bezoeken. Uiteraard waren ze welkom en we beleefden een paar leuke dagen met elkaar. Vervolgens werden wij uitgenodigd om naar Parijs te komen. Maar enkele maanden later kwam er een ander bericht: 'Uitnodiging niet meer actueel want de bisschop stuurt mij naar Oekraïne terug'. Dat hebben we maar voor kennisgeving aangenomen totdat er vakantieplannen gemaakt moesten worden. Want toen kwamen we plotseling op het idee om Ivan - zo heette onze nieuwe vriend namelijk - in zijn nieuwe parochie te bezoeken. En dat deden we dus.
Ivan kwam in een dorp terecht dat Ladantsy heette en alleen maar op de meest gedetailleerde kaarten van West-Oekraïne te vinden was. Daarnaast kreeg hij nog een andere parochie, in het gehucht Pnjatyn'. Nog kleiner en nog armoediger. Want armoede heerst er overal: sinds de val van de Sovjet-Unie. Niet dat de situatie voor die val veel beter was maar de plaatselijke kolchoze zorgde tenminste voor de meest basale sociale en culturele voorzieningen. Toen de kolchoze echter failliet ging verdwenen zowel de werkgelegenheid als die voorzieningen helemaal. Mensen gingen toen massaal naar het buitenland: om werk te vinden en de achtergebleven gezinnen te onderhouden.
Voor de 23-24-jarige energieke en actieve priester die de laatste twee jaar van zijn leven in de Franse hoofdstad had doorgebracht, was dit een uitermate lastige werkomgeving. En, om eerlijk te zijn, hielden we er ernstig rekening mee dat we daar een teleurgesteld en verbitterd mannetje zouden aantreffen. Niets was echter minder waar. Gedurende de eerste drie à vier maanden van zijn aanstelling zag Ivan al de kans om een koor op te richten, een jongerengroep en zelfs om het hele dorp zo ver te krijgen dat ze hun afval gingen scheiden (hij maakte daar zelf de containers voor). En hij zat vol andere plannen. Wat ik echter persoonlijk nog belangrijker vond was dat ik na een aantal gesprekken met de dorpelingen tot de slotsom kwam dat hij echt geliefd was en dat zijn ideeën breed gedragen werden. Een mensenmens die in staat was anderen te enthousiasmeren.
Spontaan stelden we de vraag hoe wij zouden kunnen helpen. Het antwoord was heel duidelijk. Ivan was bang dat hij in de winter al de activiteiten zou moeten staken omdat hij in de pastorie geen echte verwarming had. Dus: 'Als jullie in staat zouden zijn om daar geld voor bij elkaar te krijgen'. En stel je voor dat het lukte! Terug in Nederland startten we een inzamelactie op die rond zesduizend euro opbracht: ruim genoeg voor een moderne ketel, een ketelruimte, een aansluiting en last but least het aanleggen van vloerverwarming in het huis.
Het hele bedrag brachten we met ons mee, toen we in de winter 2019 voor de tweede keer naar Ladantsy afreisden. Bij die gelegenheid zagen we dat Ivan z'n energie nog steeds niet op was en dat hij zijn nieuwe plannen reeds aan het verwezenlijken was. Bijvoorbeeld op het oecumenisch terrein. Naast zijn eigen Grieks-katholieke parochie zaten er in beide dorpen ook Orthodoxe gemeenschappen. De verhouding tussen die twee kerken was, om allerlei zware historische redenen, zeer gespannen. In de winter 2019 organiseerde hij een ontmoeting om samen kerstliederen te zingen: gewoon op straat en op gelijke afstand van beide kerkgebouwen. In februari 2020 maakten we al de eerste gezamenlijke vesperdienst mee van orthodoxen en Grieks-katholieken! Tegelijkertijd maakte hij zich sterk voor de plaatselijke school en het dorpshuis, organiseerde allerlei cursussen, scholingen, een engelstalig jeugdkamp en hij begon zelfs met het aanleggen van een park. Ook die initiatieven gingen we ondersteunen. En om het allemaal op een goede en vooral transparante manier te laten verlopen richtten wij de stichting: 'Vrienden van Ladantsy' op. Inmiddels hadden we reeds een flink netwerk van geldschieters opgebouwd.
Tijdens het voorbereiden van een gezamenlijke KGIJ-ontmoeting vertelde ik uiteraard dit verhaal aan de medevoorbereiders. Toen vroeg Hans Croese, van het Apostolisch Genootschap, of wij toevallig behoefte aan een opticien hadden. Dat hoefde ik niet eens met Ivan te bespreken. Ik zei gelijk: Ja! Het gesprek vond in maart vorig jaar plaats en na de kerst zaten we al met z'n vieren (Hans, zijn broer Bert, Lukasz en ik) in Ladantsy. In de loop van vier dagen hebben we de ogen van 150 men-

sen gecheckt. Ongeveer 90 daarvan kregen gelijk een leesbril van ons, terwijl voor rond 60 mensen brillen gemaakt werden: in Nederland. 1,5 maand later ging Hans nog een keer naar Oekraïne om die brillen zelf te overhandigen. Lenzen waren door 'Pearl' gesponsord, door Hans en Bert geslepen en de stichting betaalde de helft van hun reiskosten.
Ondertussen liepen al volop de voorbereidingen op het bezoek van het koor 'Christoforos' in Nederland (vorig jaar hebben de dames al in Polen en in Slowakije gezongen wat ook mede door de stichting werd gedragen). Helaas moesten we het afgelasten: vanwege de pandemie.
Het enige wat wij op dit moment kunnen doen is contact met hem onderhouden. En dat doen we: via Facebook en Skype. Tot nu toe zijn er in Ladantsy en Pnjatyn' (nog) geen mensen positief getest. Maar dat heeft vooral met het feit te maken dat er überhaupt heel weinig tests worden uitgevoerd. Inmiddels is het land al flink door de crisis getroffen en in menig opzicht lamgelegd. Bedrijven gaan failliet, mensen raken het werk kwijt, plaatselijke valuta bevindt zich in een vrije val. Dat betekent heel veel werk voor de toekomst: ook voor onze stichting.
En toch is deze tekst geen bedelbrief. Het is vanzelfsprekend dat wij, als 'Vrienden van Ladantsy', ook geld nodig hebben. Maar vooral wil ik aan jullie de vraag stellen of de KGIJ zin zou hebben om aan het Oekraïense avontuur deel te nemen. Op welke manier? Dat kunnen we in de toekomst uitvoerig bespreken. Financiële deelname is altijd welkom maar wat ons voor ogen staat is een duurzame samenwerking. Juist nu: wanneer de grenzen van Europa en zelfs binnen Europa weer dichtgaan. Nu lijkt het mij meer nodig dan ooit.

Actualisering maartviering

Elhanan en Aramin

Samenvatting Volkskrantartikel over interview met Rami Elhanan en Bassam Aramin

De een is Israëliër, de ander Palestijn. Allebei verloren ze een dochter door geweld van de andere partij. Nu werken Rami Elhanan en Bassam Aramin samen aan wederzijds begrip. 'We moeten een manier vinden om het land te delen.'
Elhanans dochter kwam om bij een Palestijnse zelfmoordaanslag, Aramins dochter door een rubberkogel uit een Israëlisch geweer. Sinds 2005 zijn ze bevriend en werken ze samen aan een niet-gewelddadige oplossing voor het Israëlisch-Palestijnse conflict vanuit de Parents Circle Families Forum. Dit bestaat uit meer dan zeshonderd Israëlische en Palestijnse families die een kind hebben verloren in de strijd. Elhanan en Aramin noemen elkaar 'broers'.

Hun werk én vriendschap hebben hen de nodige bekendheid opgeleverd. Ze verschijnen in binnen- en buitenlandse media. Daarbij wordt vaak een documentaire vertoond, die hen portretteert tot in hun huiskamers. Een roman, gebaseerd op hun levens, is net verschenen in februari, maar ze hebben gehoord dat Steven Spielberg nu al de filmrechten heeft gekocht. Hun achtergronden zijn heel verschillend en ze hebben allebei veel meegemaakt. De Israëliër leefde een rustig en gelukkig leven, had geleerd de Palestijnen te negeren alsof ze er niet zijn en wilde nooit betrokken zijn bij een politieke kwestie, totdat zijn dochter van 14 omkwam bij een zelfmoordaanslag. De Palestijn wist eigenlijk niets van de Joodse geschiedenis van Israël en de Holocaust. Die informatie wordt structureel weg gehouden van de Palestijnen. Ze noemen hun volkeren beide slachtoffer van de geschiedenis en het politiek conflict. Toch pleiten ze niet voor een politieke oplossing.

Elhanan:
“Tussen de rivier de Jordaan en de Middellandse Zee wonen zo’n twaalf miljoen mensen, die allemaal gelijke rechten zouden moeten hebben. Dat kunnen we regelen in één staat, in twee staten, in tienduizend staten, maar de manier waarop is niet heilig. Er is maar één woord voor welke oplossing dan ook: respect. Als we de ander respecteren zoals wijzelf gerespecteerd willen worden, is de rest een technische bijkomstigheid.’...
‘Hoe meer mensen in deze kwestie radicaliseren, hoe religieuzer ze worden. Weet je waarom? Wanneer je je gedrag niet meer rationeel kunt verklaren, gebruik je religie om het te rechtvaardigen. In werkelijkheid zijn we als twee kinderen die vechten om hetzelfde speelgoedautootje. Die auto, dat is het land, en we zullen een manier moeten vinden om het te delen. Doen we dat niet, dan delen we op een dag alleen nog de begraafplaatsen.’

Een jaar na de dood van zijn dochter nodigde een kennis Elhanan uit voor een bijeenkomst van de Parents Circle. Elhanan was aanvankelijk sceptisch, maar ging toch. Na afloop was hij niet meer dezelfde, zegt hij altijd. Hij werd omhelsd door Palestijnse ouders die ook een kind in de strijd hadden verloren. Ze huilden samen. ‘Ik was totaal gechoqueerd’, zegt hij. Het drong tot hem door hoe uitzichtloos de geweldcyclus tussen beide volken was en hij sloot zich aan bij de organisatie.
In 2005 was hij op een bijeenkomst van Combatants for Peace, waarvan Bassam Aramin een van de oprichters was. Ze bleken dezelfde denkbeelden te hebben.

Aramin:
‘Gaandeweg besefte ik: als je empathie voor de ander verliest, verlies je je menselijkheid.’

Hij leerde Hebreeuws, raakte bevriend met een Israëlische bewaker en zag in dat alleen gesprekken een einde kunnen maken aan geweld. Op 16 januari 2007 werd zijn 10-jarige dochter Abir zonder aanleiding neergeschoten door de Israëlische grenspolitie voor haar school in Anata op de Westelijke Jordaanoever. Ze had net chocola gekocht in de winkel aan de overkant en wilde die opeten. Toen ze twee dagen later stierf, stonden Elhanan en zijn vrouw bij haar bed.
Bijna dagelijks treffen ze elkaar op het kantoor in Beit Jala. ‘Het geeft me een reden om ‘s ochtends uit bed te komen’, zegt Elhanan. ‘Wij willen dat de dood van onze dochters niet vergeefs is geweest.’

Bijbelteksten

Exodus 15: 22-27
22 Van de Rietzee ging Israël in opdracht van
Mozes weer verder, de woestijn van Sur in.
Drie dagen trokken ze door de woestijn zonder
water te vinden. 23 Toen kwamen ze in Mara.
Het water van Mara konden ze echter niet drinken, zo bitter was het; vandaar ook dat die
plaats Mara heet. 24 Het volk begon zich bij Mozes te beklagen. ‘Wat moeten we drinken?’ zeiden ze. 25 Mozes riep de Levende aan, en de
Levende wees hem op een stuk hout. Toen hij
dat in het water gooide, werd het zoet. Daar in

de woestijn gaf de Levende hun wetten en regels, en daar stelde hij hen op de proef. [26]Hij zei: ‘Als jullie de woorden van de Levende, jullie God, ter harte nemen, als jullie doen wat goed is in zijn ogen en al zijn geboden en wetten gehoorzamen, zal ik jullie met geen van de kwalen treffen waarmee ik Egypte heb gestraft. Ik, de Levende, ben het die jullie geneest.’ [27]Hierna kwamen ze in Elim, een plaats met twaalf waterbronnen en zeventig dadelpalmen. Daar sloegen ze bij het water hun tenten op.

Johannes 7:37-39
[37]Op de laatste dag, het hoogtepunt van het feest, stond Jezus inde tempel, en hij riep: ‘Laat wie dorst heeft bij mij komen en drinken! [38]“Rivieren van levend water zullen stromen uit het hart van wie in mij gelooft,” zo zegt de Schrift.’ [39]Hiermee doelde hij op de Geest die zij die in hem geloofden zouden ontvangen (...)

Toespraak 21 maart

Bernadette Boom-Sicking

We hebben vreemde en ongewone weken achter de rug. Er is van alles gaande in de wereld waar niemand eigenlijk grip op heeft. Zeker in onze rijke, westerse wereld willen we graag overal de controle over hebben. Ziektes bestrijden staat hoog op de agenda. Dit leek ons aardig te lukken, totdat plotseling, vanuit China het coronavirus opdook. Een geheimzinnige ziekte met griepachtige verschijnselen die veel mensen bang maakte. De maatregelen die genomen werden liegen er niet om. Elkaar de hand schudden of zoenen wordt afgeraden. Bijeenkomsten zoals concerten en kerkdiensten worden afgelast. Mensen die mogelijk besmet zijn mogen de deur niet meer uit. Dat is nogal wat. Het staat eigenlijk zo haaks op waar we in de voorbereiding van deze viering mee bezig geweest zijn. Toenadering zoeken tot elkaar. Niet altijd maar in je eigen, veilige omgeving blijven met angstige gedachten over welke schade die ander jou zou kunnen toebrengen. De angst neemt toe naarmate je meer meemaakt. We komen niet altijd ongeschonden uit situaties. Ieder van ons heeft zijn eigen persoonlijke woestijntocht door het leven. Er zijn periodes waarin het allemaal best lekker gaat. Er valt niets te klagen. Maar soms gebeurt er van alles achter elkaar. Er overlijden dierbaren uit je omgeving. Jijzelf of je naasten worden ziek. Of er ontstaat een ruzie met mensen in je omgeving die niet zomaar opgelost is. Allemaal bittere situaties om mee om te gaan.

In deze veertigdagentijd op weg naar Pasen staan we stil bij deze moeilijke situaties. We lazen vandaag het verhaal uit Exodus waarin Mozes door de woestijn trekt met de Israëlieten. Dit verhaal staat niet op zichzelf. Steeds weer lezen we over Mozes die met het volk door de woestijn trekt. Er wordt heel wat afgeklaagd. Maar er zijn ook periodes dat het goed gaat. Op het punt waarop dit verhaal begint waren de Israëlieten veilig door de Rietzee heen gegaan. Hun God had hen een handje geholpen. Ze hadden geen last meer van de Egyptenaren. Maar ze zijn er nog niet. Hun tocht gaat verder. Dagenlang sjokken ze door de woestijn zonder water te vinden. En als ze dan eindelijk water vinden, blijkt dit te bitter om te drinken. Mozes roept de Heer aan die hem wijst op een stuk hout. Als hij dit in het water gooit, wordt het water zoet. Opmerkelijk. Wat is de betekenis van dit stuk hout? In het verhaal over de doortocht door de Rietzee gebruikt Mozes zijn staf om de zee in tweeën te laten splijten zodat de Israëlieten er doorheen kunnen. Maar dit stuk hout verwijst naar de levensboom. De levensboom komen we al tegen in het Genesisverhaal over het paradijs met Adam en Eva. De vruchten van deze boom zouden eeuwig leven geven.
Door nieuwe levenskrachten te geven aan het bittere water, wordt het weer drinkbaar. We hebben allemaal water nodig om te leven en om onszelf schoon te houden. Water is ook een symbool voor leven, voor de bron waaruit we allemaal mogen putten. Dat gaat over méér dan het drinken uit een bron om je dorst te lessen. Het beeld van de tocht door de woestijn weerspiegelt hoe het leven kan zijn. Moeilijk. Onmogelijk soms. En toch hoeven we de hoop niet op te geven. Zeker niet als het gaat om menselijke relaties. Soms kom je zomaar een bron tegen in de woestijn. De actualisering van deze viering gaat over het ontroerende verhaal van de Palestijn en de Israëliër die allebei een

dochter verloren in de slepende strijd tussen Joden en Palestijnen. Hun woede over het feit dat hun dochters waren omgekomen door de andere partij sloeg om in medeleven. Ze voelden allebei hetzelfde verdriet. In de woestijn waar ze doorheen gingen ontdekten ze een bron. Die bron was eerst wel bitter. Het Joodse en Palestijnse volk waartoe zij behoren staan lijnrecht tegenover elkaar. Maar er is een opening ontstaan. Deze twee mannen zijn een voorbeeld voor anderen. Ze gaan verder met wat hen verbindt en niet wat hen van elkaar scheidt. Dat dragen ze uit en ze proberen anderen hiermee te helpen.
Soms ontstaat er door een trieste gebeurtenis een opening waardoor er nieuwe verbindingen ontstaan. Als er iemand overlijdt die veel voor anderen betekend heeft is er verdriet bij de nabestaanden. In dit gemeenschappelijke gevoel kunnen mensen elkaar vinden. Ook als ze elkaar niet mogen of nauwelijks contact met elkaar hadden. Mensen hebben van nature de neiging om te overleven en te vechten tegen alles wat bedreigend is. Het is de kunst om je, op je levensweg, niet te laten leiden door angst, maar door wat je kracht geeft. We lazen vandaag ook uit het Johannesevangelie waarin Jezus zegt: ‘Laat wie dorst heeft bij mij komen en drinken. Rivieren van levend water zullen stromen uit het hart van wie in mij gelooft’. Het gaat hier om een levenshouding, een inspiratiebron naar het voorbeeld van Jezus. Juist in deze bijzondere veertigdagentijd waarin het gewone leven ontwricht wordt door het coronavirus, worden we uitgenodigd om na te denken hoe wij met elkaar leven. Werken, naar de supermarkt gaan, leuke dingen doen en reizen zijn opeens niet meer vanzelfsprekend. Wie van plan was te vasten of zichzelf dingen te ontzeggen in deze tijd hoeft er niet eens moeite voor te doen! Het zet ons leven op zijn kop. Dit is een nieuwe woestijnervaring voor ons. De door onszelf gecreëerde bronnen van welvaart lijken voorlopig even te zijn opgedroogd, want we kunnen er nu geen gebruik van maken. Hoe lessen we nu onze dorst? Entertainment, reizen of doen waar we zin in hebben zit er de komende tijd niet meer in. Het is aan ons om weer een bron te ontdekken die niet buiten ons ligt, maar in onszelf. We worden even flink door elkaar geschud, maar we hebben door deze extreme situatie ook meer tijd voor elkaar. We kunnen ons richten op alle zorg en aandacht voor elkaar en onze wereld. Mogen wij, in de woestijn waar wij doorheen gaan, bronnen ontdekken die nooit opdrogen. Mogen wij zelf zorgen voor zoet en levend water voor iedereen! Laten wij zó op weg gaan naar Pasen!

75 jaar bevrijd: kom vanavond met verhalen...

Jan Tulp

Met Achterom bereiden we ons voor op ons nieuwe programma. Het thema dit jaar is “kom vanavond met verhalen….”, een citaat uit het bekende gedicht “Vrede” van Leo Vroman. Een mooi thema in het jaar waarin we 75 jaar vrijheid en vrede herdenken.
Het zet me aan het denken hoe ik die jaren heb beleefd. Met welk verhaal kom ik, nu de avond van mijn leven nadert. Want die 75 jaar van vrijheid en vrede zijn precies die jaren waarin de 72 van mijn leven zich hebben afgespeeld. Terugkijkend is het eerste dat bij me opkomt dat die jaren als een zonnige dag waren. Ik beleefde het volop als een leven in vrijheid. Dat geldt voor veel van mijn generatiegenoten op ons deel van de aarde. Europa bleef gevrijwaard van oorlog. Een wereld ging voor ons open. En die wereld was nog te bereizen ook tot in verre landen. De kluisters van een benauwend geloof werden afgeworpen. Onze huizen werden in vergelijking met die van onze ouders en grootouders vele malen groter. Ziekenhuizen konden vele malen meer zorg leveren dan alle tijden daarvoor en nog nooit hadden scholen aan zoveel mensen zoveel ontwikkelingskansen geboden. En aan eten en drinken ontbrak het ons niet: de schappen in de supermarkten stonden vol, zelfs rijen honden- en kattenvoer in alle soorten en maten waren er uitgestald. Ik kreeg veel kansen en heb daar veel van mogen benutten.
Tegelijk was er maatschappelijk gezien onbehagen, een vreemd soort onbehagen. Het leek alsof we bij al deze verworven vrijheid iets kwijtraakten. We werden gewaarschuwd door de Club van Rome: zou onze aarde al deze welvaart kunnen trekken? Door onze reizen buiten de grenzen, door onze door onderwijs en media verruimde blik zagen we steeds meer in wat voor uitzonderingspositie we leefden. We werden geconfronteerd met vluchtelingen aan onze grenzen; andere denk- en geloofswijzen maakten ons onzeker. En aan de rand buiten of soms net binnen onze blik waren er de ongelukkigen die als een steentje in de schoen ons hinderden bij de dagelijkse gang door het leven: psychiatrische patiënten, gehandicapten, bezoekers van de voedselbank, ‘illegale’ werkers uit verre landen naar hier toe gevlucht, Roemenen en Polen in de tuinbouw.
De klimaatcrisis, de vluchtelingenellende en de marginalisering van armen zorgt bij mijzelf voor een latent gevoel van onbehagen. Alle drie items die me (nog) niet direct in mijn persoon-

lijke levenssfeer raken, maar die me wel bezighouden. Mijn beroepskeuze, werk in zorg en onderwijs, mijn deelnemen aan onze geloofsgemeenschap houdt direct verband met dat onbehagen.
Ondanks dat onbehagen zie je dat het dominante levensgevoel in onze samenleving dat van vrijheid is. En zo lijkt het ook: genieten is het adagium, gelukkig zijn de norm.
Dan is het voorjaar 2020. We maken ons op voor de viering van 75 jaar vrijheid. Eerst had het gestormd, vier weken lang en we keken na een mislukte winter uit naar de lente. Het werd lente. Zonovergoten dagen werden ons deel. Maar tegelijk brak er een nieuwe storm uit op een ander niveau. Een plotseling uitgebroken minuscuul virusje ontregelde ons hele bestaan. Als een addertje kwam het onder het gras van de gedachte vrijheid vandaan. Dit is een crisis die iedereen persoonlijk raakt, een crisis die daardoor tot een nieuwe verbinding leidt: we delen hetzelfde lot. Vrijheid is ineens niet meer “genieten” of “gelukkig zijn” alleen, het is vooral ook “delen”, delen in kwetsbaarheid, tekort en verantwoordelijkheid naar elkaar. Niets is perfect. Vrijheid houdt naast genieten ook in de schaduwzijde zien en er iets mee doen. Dirk de Wachter schrijft in zijn prachtige boekje met de treffende titel “de kunst van het ongelukkig zijn”: “het is de ethische plicht van de gelukkige mens, die uit een warm nest komt en graag wordt gezien en het goed heeft, zoals ik, om de lastigheid van de wereld te zien en er iets mee te doen”.
De christelijke traditie is rijk aan het bij elkaar houden van die twee elementen: Pasen is genieten; Goede Vrijdag is lijden. Het een is niet zonder het ander. Maar ook onze nationale vierdagen kennen eenzelfde tweeslag: 4 mei en 5 mei horen bij elkaar.
In maart werd ik 72. Normaal gezien vier ik dit soort dagen met de mensen om me heen: viert uwe vierdagen zegt de profeet. Nu moest ik in egelstelling: Niet komen! Schrijven mag. Niet knuffelen, wel een digitale high five. Niet alleen ik, iedereen moet in egelstelling: ineens mogen bezoeken aan alleenstaanden niet meer, moeten kinderen het thuis met hun al dan niet zorgzame ouders redden. Het lijkt op hoe tijdens de bezetting in WO II mensen teruggeworpen werden op zichzelf en uit elkaar werden gespeeld. En weer doet zich een paradox voor: overal komen ineens initiatieven om deze nood, dit lijden te lenigen. Zangers voor een verpleeghuis, Maartje de Lint die samen met Henk van Meegen in de ‘zing-cirkel-online’ 750 mensen bereikt, digitale ontmoetingen, telefoonkettingen. Op 1 april zag Bep bij ons in de buurt twee onderwijzeressen door het dorp fietsen met aan hun fiets het bordje “1 april”. Met een soort feesttoetertjes in de aanslag gingen ze de huizen langs waar de kinderen van hun klas binnen moesten blijven. Daar bewonderden ze de tekeningen die de kinderen hadden gemaakt. Verre van perfect, we moeten roeien met de riemen die we hebben, maar deze geestkracht getuigt van hoop en verbondenheid, de mooiste vrucht van vrijheid.
Ja, en wat doen we met Achterom? We overleggen via Skype, het is behelpen, maar gedichten en muziekjes worden gezocht, gevonden en gemaakt. Als het goed is kun je het meemaken op 16 augustus in de Slotkapel in Egmond aan den Hoef.

Hier de alle data van Luchtig Slot 2020 op een rij. Hopelijk is de Coronacrisis dan achter de rug.
Elke keer om 20.00 uur in de Slotkapel te Egmond aan den Hoef.

19 juli: Ina Eilander (tekst) en Wim Noteboom (piano)
2 augustus Lies Sluis (tekst) en Adri Steenhoek en Suzanne Leegwater (muziek)
16 augustus: Achterom
30 augustus: Edward Kooiman (tekst) en Jan van Aller (piano).

Welkom!

Sobere maaltijd

Aad Hooreman

Op woensdag 4 maart waren ruim 50 mensen in de Stut bijeen voor de tweede sobere maaltijd in de vastentijd in 2020. Het thema veertigdagentijd is: Laten we opstaan en stilstaan bij... “Vanavond staan we stil bij de vele mensen die de hoop hebben verloren en niet weten hoe verder te gaan. We willen niet voorbijgaan aan allen die onze hulp zo hard nodig hebben.” Deze en andere teksten sprak onze pastor

Bernadette Boom uit. Ze waren te lezen op een blad dat naast ieders bord lag. De kaars , die bij elke maaltijd doorgegeven wordt aan de volgende organiserende gemeenschap, werd aangestoken en een gebed werd uitgesproken.

Daarna werd de soep uitgedeeld en gegeten. Er ontstonden goede gesprekken in een gemoedelijke sfeer tussen de aanwezigen die afkomstig waren uit verschillende kerkgenootschappen.

Van de pastoraatsgroep

Marjolijn Bartlema

Lieve mensen,

Zoals we al veronderstelden gaat onze vergadering van maandag a.s. niet door, wat ik persoonlijk heel jammer vind. Juist nu we allen in meer of mindere mate in stilte zijn gehuld en op ons zelf worden teruggeworpen, ongewild! Vooral voor hen die alleen zijn en /of zo kwetsbaar zijn dat en hierdoor niet af nauwelijks de deur uit kunnen. Maar ook voor hen die samenzijn maar om gezondheidsredenen aan huis gebonden zijn door kwetsbare gezondheid. Om me heen hoor ik dat onze Pastoraatsgroep het Omzien naar Elkaar in praktijk brengt. Met degenen die terugkerend in onze vergadering worden genoemd onder het punt Aandacht is regelmatig telefonisch contact. Daarnaast worden ook anderen niet vergeten, zo merk ik om mij heen en dat doet me goed. Wat zou het stil en droevig zijn wanneer er geen KGIJ meer zou zijn. Het bewijst toch dat we na het 50 jarig jubileum door moeten gaan, hoe dan ook!!! Kijk naar het mooie initiatief van Bernadette om toch op de een of andere manier een ‘Paasviering’ digitaal te maken waarbij haar zoon wordt ingeschakeld ter technische ondersteuning! Toen ik de afgelopen week sommigen een bezoekje kon brengen of telefonische contacten had hoorde ik hier en daar de behoefte aan de (Paas) vieringen en ontmoetingen. We missen elkaar! En dat geldt vast voor meer KGIJ-ers.
We zijn er nog niet, laten we elkaar deze periode goed vasthouden. Aandacht voor elkaar en blijven omzien naar elkaar. Nu ervaren we hoe ongelooflijk waardevol dat is. En een wekelijks belletje, even laten voelen dat je ertoe doet!! Ik merk zelf ook dat ik het KGIJ gebeuren mis maar in de gelukkige omstandigheid verkeer er op uit te kunnen, een wandeling, fietsen, en waar eventueel kan even een bezoekje aan vrienden en vice versa.
En Bernadette, wat geweldig fijn dat je zo trouw mensen belt die dat zo waarderen. Zoals Jo die deze week zo plotseling haar jongere broer verloor, en Jeanne die zo lijdt. Dit noem ik expliciet gezien de heftigheid ervan.
Hebben we elkaar iets te melden, doen. Bellen is ook altijd fijn.
Voor nu heel veel sterkte, goeds, aandacht en lieve groet,

Marjolijn

Van de kerngroep

Corine Bart

Op 16 maart was de kerngroepvergadering bij Corine thuis. De kerngroepleden en pastor waren nog gezond en er was besloten om de vergadering in levenden lijve door te laten gaan. Wat we eind februari al een beetje aan zagen komen, werd nu werkelijkheid; de viering van 21 maart moesten we vanwege een wereldwijde uitbraak van het coronavirus annuleren. Voor alle leden, maar vooral voor de voorbereidingsgroep van die viering was dat heel jammer; niet bij elkaar kunnen komen, geen bezinning in de Vrijburcht in de vastentijd en niet samen zingen. Maar ieders gezondheid gaat voor.
De paasviering en ledenvergadering lijken nog ver weg, maar het zou zo maar kunnen dat we ook die moeten afzeggen. Wat een vreemde situatie!
Wel bereidden we de agenda voor de ALV voor. Agendapunt zal zijn het jubileum '50 jaar KGIJ'. De voorbereidingsgroep (Dick Hornberg, Anneke van Tongeren, Will van 't Hoff en Bernadette Pilanen) heeft een begroting en een plan in grote lijnen voorgesteld, dat we met de leden kunnen bespreken. En we hopen dan iets te horen van de leden die de training energiecoach zijn gestart.
Vanuit het comité 4-5 mei Beverwijk was de vraag bij ons gekomen of we iets deden aan de herdenking van 75 jaar bevrijding. Dat wilden we wel, bijvoorbeeld een oecumenische viering samen met de Raad van Kerken. Op 24 maart is er een bijeenkomst om hierover te brainstormen.
De sobere maaltijden werden goed bezocht, zeker ook die van ons in de Stut op 4 maart met 60 deelnemers. Dank aan de soepkokers, klaarzetters, opruimers m/v en aan onze pastor die een prachtige flyer meebracht met teksten. Het werd erg gewaardeerd.
Ook de huiskamergesprekken staan op losse schroeven. Als het kan, gaan ze door, maar we wachten uiteraard de maatregelen in het land af. Indien nodig worden ze uitgesteld tot later in het jaar.
De volgende kerngroepvergadering is in principe op 17 april.

Toespraak 11 april

Bernadette Boom-Sicking

Het is Pasen. Het feest van de opstanding. De Stille of Goede Week is volgens de kalender voorbij. Maar de Stille Week zijn stille weken geworden en worden misschien wel maanden. Ze zijn nog niet voorbij en niemand weet hoe lang ze zullen gaan duren. Hoe moeten we nu verder? De twee vrouwen in het Matteüsevangelie moeten zich ook zo gevoeld hebben. Jezus, hun lichtend voorbeeld, was gestorven. Ze deden wat ze nog konden bedenken. Samen naar het graf gaan van hun gestorven vriend. Als er iets ergs gebeurt worden mensen vaak heel zorgzaam. Ze zoeken troost bij elkaar. Het gewone leven van alle dag kan wel even wachten. Het enige dat nu belangrijk is, is om er voor elkaar te zijn. Samen door een moeilijke periode gaan. De afgelopen maand is deze zorgzaamheid van mensen naar elkaar toe steeds duidelijker geworden. Er worden allerlei initiatieven genomen om de meest kwetsbare mensen die nu niet naar buiten kunnen, te ondersteunen. Bellen, kaarten sturen, videobellen, ontmoetingen via het beeldscherm, eten of iets lekkers op de stoep zetten bij iemand, niets is te gek. Mooi om te zien.
Ook de kerken proberen een bijdrage te leveren door kerkdiensten online uit te zenden. Ze roepen op om op speciale momenten gezamenlijk te bidden. Ze luiden de klokken als teken van troost en verbondenheid. Op 27 maart gaf paus Franciscus vanuit het Vaticaan een speciale Urbi et Orbi-zegen en leidde een gebedsdienst. Niet alleen de gesproken woorden, maar vooral de beelden van dit gebeuren waren indrukwekkend. Het beeld van het enorme, lege Sint-Pietersplein waarop alleen de paus te zien is. Vervolgens gaat hij de basiliek binnen voor de gebedsdienst. Hij bidt tot Maria en knielt bij het kruis. Hij sluit het ritueel af met de Urbi et Orbi-zegen en heft hierbij de monstrans, met daarin de hostie, op. Ja, erg katholiek allemaal, maar kijk eens wat hier gebeurt! Is dit niet het hele paasgebeuren dat zich hier voor onze ogen voltrekt, voor wie het wil zien? We zijn ons houvast kwijt. Zo alleen als de kerkleider hier staat, zo alleen voelen wij ons misschien, diep in ons hart ook wel. Er zijn wel mensen, maar de meesten zien we niet. Ze zijn er alleen op afstand. We zijn gedwongen om ons schuil te houden in onze huizen. We kunnen ons zelfs opgesloten voelen in onze binnenkamer. Als een opgaande zon tekent het beeld van de paus met de opgeheven monstrans zich af tegenover de donkere wereld. De regen plenst langs de ramen. De wereld huilt en de mensen houden zich schuil.
Met dit beeld van de donkere wereld waarin mensen verdriet hebben, begint ook het paasevangelie. Nog vóór zonsopgang gaan de twee Maria's op weg naar het graf. Vervolgens wordt er heel beeldend verteld wat de twee vrouwen ervaren. De aarde begint hevig te beven, opeens is daar een engel die oplicht als een blik-

semschicht en deze rolt ook nog de steen van het graf weg... Ze krijgen te horen dat Jezus is opgestaan uit de dood en even later komt Jezus hen zelfs tegemoet. Een ongelooflijk verhaal waarin het niet zozeer gaat om het letterlijk nemen van de gebeurtenissen. Er wordt beschreven wat de vrouwen overkomt, wat zij voelen. Zij waren op weg gegaan toen het nog donker was. Maar op het donkerste moment van hun verdriet worden zij aangeraakt. Ja, het lijkt alsof ze door de bliksem zijn getroffen! Er is veel gebeurd, maar ze zien in dat er een nieuwe weg is naar het leven. Niemand kan dit voor je doen, De kracht om, ondanks je verdriet, verder te gaan met leven, moet uit jezelf komen. Die kracht moet worden aangeraakt en komt vaak pas naar boven in de leegte, in de stilte. Wat krijg je te zien op zo'n moment? Wat openbaart zich? Dat kan voor iedereen anders zijn. Een religieuze ervaring, een diepe verbondenheid voelen met alles en allen, met God. Het beeld van de paus, met in zijn opgeheven armen de monstrans met daarin de hostie, dat letterlijk 'offer' betekent, is bijna symbolisch. Vertrouwen wij, zoals de paus, op de verrezen Jezus of zijn wij het zelf die onze eigen krachtbron ontdekken, ons innerlijk vuur dat we met onze eigen kracht optillen en laten zien aan de wereld? Er zijn zeker offers gebracht. Duizenden mensen zijn ziek en gestorven. Onze wereldeconomie heeft een enorme klap gehad. Dat offer dragen wij met ons mee. Het zal nog lange tijd zichtbaar en voelbaar zijn. Onze fysieke ruimte is op dit moment heel beperkt. Maar hierdoor kan onze innerlijke ruimte juist groeien. Geen leegte voelen, maar liefde en verbondenheid met allen en alles wat ons dierbaar is. Het brengt ons dichterbij onze bron, ons innerlijk vuur dat warmte en licht kan gaan uitstralen naar de wereld. Mogen wij, net als de vrouwen bij het graf aangeraakt worden en ontdekken dat er een nieuwe weg is die niet eindigt bij de dood, maar ons nieuw leven laat zien. Mogen wij ontwaken en, zoals Huub Oosterhuis het beschrijft: 'wakker worden van het eerste licht. Alsof iemand ons bij naam en toenaam heeft geroepen.' Dan zal het werkelijk Pasen zijn. Dan zullen wij Leven!

Beleefd en aanbevolen

Henk Engel

En zo belandden we met elkaar in een tijd dat we elkaar niet kunnen kussen. Een knuffel, een hand, het kan en mag niet. In bogen om elkaar heen lopen en fietsen. Contacten via videoverbindingen. Verstandig, zeker waar. Maar het voelt toch raar als je bij je kinderen en kleinkinderen, bij mensen die je lief zijn komt, dat er afstand moet blijven. Gelukkig, we zien elkaar. Maar op anderhalve meter van de voordeur!?! Dus zoek je wegen om de zon te zien schijnen. Om vreugde te delen. Maar ook om te accepteren dat het nu even zo is. Niet leuk, maar wel waar. En je wenst iedereen gezondheid toe, want stel je toch voor……
In onze boekenkast staat een boek 'Ik wou dat ik een vogel was'. Toepasselijk nietwaar!?
We lopen in dat boek door de 12 maanden van het jaar heen met prachtige tekeningen en vele gedichten en gedichtjes. Leuke, ontroerende, kleine juweeltjes, gewoon mooie!

Een boek die de zon laat schijnen als je het op schoot neemt. En dan, door de tijd die je gegeven wordt, kun je nog meer dan het op schoot nemen en gedichtjes tot je nemen! Ik heb de afgelopen weken van een aantal gedichtjes kleine liedjes gemaakt. En dat maken, dat zoeken van noten bij woorden geeft het leven ook kleur. Zeker als het lukt, zodat je het hardop wilt gaan zingen! Twee gedichtjes waarbij dat gelukt is (vind ik)……..

Over liefde gesproken. Geert de Kockere schreef: 'Jij was de zee'

Jij was de zee en ik was het strand.
Jij gaf me schelpen en ik gaf je zand.
En we golfden en strandden
en we rolden en we stoven
en we schuimden aan de randen.
En iedereen die dat zag, zuchtte en zei,
ach de zee en het strand,
wat een stel wat een paar,
wat zijn ze verliefd,
wat kunnen ze niet zonder elkaar.

Over verwondering, van Mies Bouhuys het gedichtje 'Het sneeuwklokje':

Als ik niet goed had gekeken
Bij de kale boom
Had het net een droom geleken
Zoals je ze 's winters droomt.

Maar ze staan er, sprietjes staan er
Van een vinger lang
Zomaar uit de grond geschoten
Voor geen wind of winter bang.

Sneeuw als kleine witte vlokjes
Op elk sprietje groen
Klokjes die met klepels luiden
Zoals echte klokken doen

Soms kun je om kleine dingen
Zo verwonderd staan
Dat je hardop wilt gaan zingen
En dat heb ik dus gedaan.

En zo is dat! !!

De meeste mensen deugen

Arnold Vermeulen

Ik lees momenteel het boek De meeste mensen deugen van Rutger Bregman: de titel mag voor zich spreken. De schrijver doet in het boek verslag van zijn zoektocht naar een nieuw mensbeeld, maar geeft drie waarschuwingen vooraf:

1. Wie het opneemt voor de mens neemt het op tegen een zevenkoppig monster: als je er een kop afslaat groeien er twee terug. Met cynisme is het net zo: voor ieder cynisch argument dat je ontkracht krijg je er twee terug.
2. Wie het opneemt voor de mens neemt het ook op tegen de machtigen der aarde. Voor hen is een hoopvol mensbeeld ronduit bedreigend.
3. Wie het opneemt voor de mens zal hoon ten deel vallen. Je zou naïef zijn, onnozel. Iedere zwakke plek in je betoog zal genadeloos worden blootgelegd.

Toevallig ben ik net bij het deel beland dat handelt over Paaseiland in de Stille Oceaan en de metafoor die de geschiedenis ervan voor ons aards bestaan biedt.
In het kort: Paaseiland is bekend om zijn moai, die geweldige stenen beelden. Er woonden twee stammen, de Kort-oren en de Lang-oren. Beide stammen leefden van landbouw en visvangst en daarnaast beeldhouwden ze wat wij kennen als moai in de steengroeve Rano Raraku. Gaandeweg ontwikkelde zich een competitie tussen de twee stammen op het eiland: de beelden moesten steeds groter. Er waren boomstammen nodig om de beelden te vervoeren, dus er werd steeds meer gekapt. De kaalslag die daar het gevolg van was leidde weer tot verregaande erosie, zodat de landbouw niets meer opleverde om in het bestaan te voorzien en de bomen ontbraken om kano's te maken om te gaan vissen. Dat leidde vervolgens in 1680 tot een burgeroorlog tussen de twee stammen, uitmondend in kannibalisme.
En dat is de metafoor met ons bestaan: we blijven de aarde maar opwarmen en vervuilen, we lijken wel een virus (!). Een plaag die zich vermenigvuldigt tot alles is kaalgevreten en kapotgemaakt. Totdat het te laat is.
Een mooi verhaal voor Pasen, dat gaat over nieuw leven. Alleen, dit verhaal klopt niet: er was geen competitie, geen kaalslag, geen burgeroorlog. De echte plaag die Paaseiland zou vernietigen, kwam niet van binnen, maar van buiten. Het begon met de Nederlandse avonturier Jacob Roggeveen, die op de morgen van 1e Paasdag (vandaar de naam Paaseiland) in het jaar 1722, 7 april om precies te zijn, voet aan wal zette met een deel van de bemanning van drie schepen, die op zoek waren naar wat Roggeveen het Zuidland noemde. Roggeveen wilde het Zuidland bereiken via een route langs Zuid-Amerika. De eerste confrontatie met de Nederlanders kostte tien eilandbewoners het leven…. Tien van de nog slechts een paar duizend die over waren als gevolg van de vermeende burgeroorlog.
Weer later arriveerde een Engelse vloot onder leiding van James Cook. Cook schreef als eerste over omgevallen moai, die stenen beelden. De opvatting is, dat met de komst van al die zeevaarders het wereldbeeld van de Paaseilanders op zijn kop kwam te staan: ze waren niet alleen op de wereld, er waren mensen met veel machtiger middelen dan waar zij over beschikten. Die vreemden beschikten over gevaarlijke wapens en voeren in boten die veel groter waren dan de hunne. Dat zou ertoe geleid hebben dat de aandacht voor de moai afnam. Een Russische zeevaarder rapporteerde in 1804 dat er nog maar een paar moai overeind stonden, de beeldencultuur vervaagde.
Toen kwam het jaar 1862 en het eerste slavenschip bereikte Paaseiland. Zestien schepen voerden ruim 1.400 Paaseilanders weg, één derde van de bevolking, en brachten ze naar Peru. Daar werden ze afgebeuld in de mijnen, velen bezweken aan infectieziektes. Onder grote internationale druk besloot de Peruaanse

overheid de overlevenden terug te sturen naar hun eiland en begon hen te verzamelen in de havenstad Callao. In diezelfde haven lag een Amerikaanse walvisvaarder met een bemanningslid dat pokken had. Er brak een pokkenepidemie uit en tijdens de lange reis naar Paaseiland moesten er dagelijks lijken overboord worden gezet. Uiteindelijk kwamen er maar 15 van de 470 bevrijde slaven terug.
Maar met die 15 bereikte ook de pokken het eiland. Toen die plaag in 1877 voorbij was, waren er nog 110 Paaseilanders over. Tradities waren verloren, rituelen vergeten, een cultuur vernietigd.
Wat blijft er dan over van het oorspronkelijke verhaal, van die burgeroorlog, van die mensen die elkaar uitmoorden? Niets dus.
Is Paaseiland dan nog een metafoor voor onze eigen toekomst?

Bregman, de schrijver van De meeste mensen deugen, ontmoette de Nederlandse hoogleraar en milieubioloog Jan Boersema, die de gang van zaken zoals hiervoor beschreven aan het licht bracht. Een paar dagen na die ontmoeting las hij in de krant, dat klimaatverandering de standbeelden van Paaseiland bedreigt. Bregman noemt zichzelf geen scepticus als het over klimaatverandering gaat, maar hij is wel sceptisch als wordt gezegd dat we ten diepste egoisten zijn, of erger nog: een plaag. Hij is sceptisch als zo'n negatief mensbeeld als realistisch wordt verkocht. En hij is sceptisch als onze ondergang als onvermijdelijk wordt neergezet. Hij citeert uit het gesprek met prof. Boersema: 'Er is een onvermogen om te erkennen dat naast problemen ook oplossingen exponentieel kunnen groeien. Daar is geen garantie op, maar het kan wel.
Precies hetzelfde gebeurde op Paaseiland. Toen de bomen verdwenen kwamen de bewoners met nieuwe landbouwtechnieken die nog meer voedsel opleverden. Het echte verhaal van Paaseiland is een verhaal van veerkracht en vernuft. Het is geen tijding van onheil, het is een bron van hoop.

Bronnen:
Rutger Bregman: 'De meeste mensen deugen'
Universiteitleiden.nl
Wikipedia

Bericht van Stem in de Stad

Paul Beerkens

Beste relatie van Stem in de Stad,

Het bestuur van Stem in de Stad doet u het volgende bericht toekomen:
'Het bestuur van Stem in de Stad heeft de afgelopen tijd gesprekken gevoerd met pastor-directeur Ranfar Kouwijzer over zijn toekomstige rol en positie bij onze organisatie. De gesprekken hebben zowel bij Ranfar als bij Stem in de Stad het inzicht gebracht dat het voor beiden goed zou zijn om na zeven jaar van samenwerking de bakens te verzetten en nieuwe wegen in te slaan. Gezamenlijk is dan ook besloten dat Ranfar uiterlijk per 1 september a.s. onze organisatie zal verlaten. Uiteraard zullen wij op passende wijze afscheid van hem nemen; dit zal op enig moment plaatsvinden, waarschijnlijk later dit (voor)jaar.'

U zult begrijpen dat we vanwege de privacy van betrokkenen en vanwege het organisatiebelang verder niets kunnen zeggen.
Het is belangrijk om nu vooruit te kijken en vooral dankbaar te zijn voor het mooie werk dat Stem in de Stad al 25 jaar doet en ook zal blijven doen, waaraan ook Ranfar Kouwijzer met veel inzet en toewijding zijn bijdrage heeft geleverd. Dit werk, verbonden zijn met de kwetsbaren in de samenleving, zal altijd nodig zijn. We voelen ons gelukkig gesteund door vele bronnen van inspiratie om het soms moeilijke werk vol te houden. Het bestuur is blij en trots dat

ondanks de ziekte van Ranfar Kouwijzer, de waarnemend directeur, het team én de vrijwilligers in de afgelopen periode de schouders onder het werk van Stem in de Stad zijn blijven zetten. Daarvoor aan een ieder veel dank en waardering.
Het bestuur zal zich in de komende tijd bezinnen op de invulling van de toekomstige directie-structuur. Tijdens dat proces verandert er aan de 'poppetjes' natuurlijk niets en blijft Petra de Vries als waarnemend directeur van Stem in de Stad fungeren. Het bestuur is verheugd dat zij deze taak op zich wil blijven nemen.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur,
Paul Beerkens, voorzitter

Werken in tijden van corona

INLIA

"Je moet er niet aan denken dat we het coronavirus hier krijgen".
INLIA neemt vele maatregelen om gasten en medewerkers te beschermen.

Ze schuift het onderste luikje een centimeter of tien open. Daar kan ze dan nét de envelop met het leefgeld en de brief met de nieuwste corona-instructies doorheen steken. Door het raam van de bouwkeet glimlacht ze nog even naar de man die het aanneemt. Geen handdruk, geen schouderklopje. De uitbetaling van het leefgeld aan de gasten in de opvang van INLIA is dezer dagen wezenlijk anders dan gebruikelijk. Het coronavirus eist ook hier strenge maatregelen.
"Het is zo kaal", zegt woonbegeleider Britt met spijt in haar stem, "Mensen kunnen zo'n moment van contact zó goed gebruiken. Maar we kunnen geen enkel risico nemen. Niet met onze gasten, niet met onszelf. De mensen hier zijn van ons afhankelijk". De medewerkers van INLIA zijn doordrongen van dat besef én van de risico's van corona. Ze vangen honderden mensen op, onder wie veel kwetsbare gasten. Bejaarden, mensen met longaandoeningen, iemand met een auto-immuunziekte, een ex-kankerpatiënt, iemand die een transplantatie heeft gehad, ga zo maar door.
INLIA is feitelijk een zorginstelling. Zo'n 400 gasten zijn afhankelijk van INLIA voor een dak boven hun hoofd, voor leefgeld om te voorzien in eten en andere directe levensbehoeften, voor douche en toilet. Maar niet alleen dat: ze zijn ook van INLIA afhankelijk voor medische zorg, psychische ondersteuning, maatschappelijke en juridische begeleiding, voor het werken aan een oplossing voor hun situatie. Het grootste deel van hen zit in drie centrale locaties, zoals het voormalige Formule 1 hotel aan de rand van Groningen waar Britt werkt.
Al direct in het begin van de uitbraak van het coronavirus zijn veel hygiëne-maatregelen genomen. Er is extra zeep uitgedeeld aan alle gasten, samen met instructies in allerlei talen over hoe je verspreiding van het virus zo goed mogelijk kunt beperken. Die instructies worden steeds weer vernieuwd. Zodat de gasten steeds de nieuwste regels kennen, zoals anderhalve meter afstand houden en de boetes die je kunt krijgen. "Dan zitten we weer met ons team honderden flyers te knippen", vertelt Britt, "En hoe bizar ook: dan ervaar je de saamhorigheid".
Ze spreken mensen onmiddellijk aan als die zich niet aan de regels houden. "Soms hebben mensen het niet goed begrepen of vergeten ze het even. Of het zijn psychiatrische patiënten, die het allemaal niet zo scherp kunnen krijgen. Maar iedereen werkt mee. In het begin was er nog wel een enkeling die dacht dat het allemaal niet zo nauw kwam, maar dat is wel voorbij. Iemand zei eerder 'Als God het mijn tijd vindt, dan is dat maar zo', maar die trok ook bij met het argument dat je moet voorkomen dat een ander het krijgt. Samen voor elkaar zorgen, daar zet iedereen zich voor in".
Ze letten goed op of mensen geen klachten krijgen. Wie ziekteverschijnselen heeft wordt onmiddellijk de temperatuur genomen. Met handschoenen aan uiteraard. "Of ik bezorgd ben? Ja, natuurlijk," zegt Britt, "Je houdt je hart vast voor als er mensen hier besmet worden met corona". Ik bedoelde eigenlijk of ze bang was om zelf besmet te raken, zeg ik. "Oh!" Daar moet ze even over nadenken.
Weet je: het kan niet anders. Wat ik al zei: de gasten zijn van ons afhankelijk. We hebben goede werkinstructies, die worden voortdurend vernieuwd, we sluiten risico's echt zoveel mogelijk uit. En we passen goed op elkaar. Dat is ons op het hart gedrukt. We zijn op elkaar ingespeeld en we zijn scherp op het geringste signaal. De desinfecterende gel is voortdurend in gebruik, de deurknoppen glimmen als nooit tevoren.
"Maar echt: je moet er niet aan denken dat we hier binnen corona krijgen. Er zitten hier bijna honderd mensen, de meesten met z'n tweeën op een kamer. Dan kom je echt wel dichter dan 1,5 meter bij elkaar, dat kan niet anders. Er zijn op deze locatie alleen gezamenlijke douches en toiletten. En we hebben echt veel kwetsbare mensen. Als dat virus hier komt..." Ze huivert bij de gedachte. Het vervolg is even realistisch als

ontnuchterend: “We zijn al bezig met het doorspreken van overlijdensprotocollen”.
“Maar het is gewoon goed, dat we op alles voorbereid zijn”, zegt Britt. Protocollen, maatregelen en (werk)instructies, geven duidelijkheid en vertrouwen. Medewerkers weten dat de directie ook werkt aan noodscenario’s. Ook dat geeft vertrouwen. “We doen er alles aan en we slepen elkaar er doorheen. We gaan dit samen fiksen”, besluit Britt. Op de achtergrond hoor ik bijval.